

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำกัดเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งชายและหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนรัฐบาล สังกัดกรมสามัญศึกษา และโรงเรียนราษฎร์ สังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สายสามัญที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 จากจังหวัดภาคเหนือเท่านั้น

วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. คัดเลือกจังหวัดในเขตภาคเหนือ เฉพาะจังหวัดที่มีทั้งโรงเรียนรัฐบาล และโรงเรียนราษฎร์ ที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2527 ซึ่งคัดเลือกจำนวน 9 จังหวัดจาก 16 จังหวัด ซึ่งได้แก่จังหวัดพิษณุโลก นครสวรรค์ อุตรดิตถ์ แพร่ น่าน ลำปาง ลำพูน เชียงใหม่ และจังหวัดพะเยา
2. นำรายชื่อทั้ง 9 จังหวัด มาจัดกลุ่มตามเขตการศึกษา แล้วจับฉลากรายชื่อจังหวัดในแต่ละเขตการศึกษามาเขตละ 1 จังหวัด ได้ดังนี้คือ
 - 2.1 เขตการศึกษาที่ 7 ประกอบด้วยจังหวัดพิษณุโลก นครสวรรค์ และจังหวัดอุตรดิตถ์ จับฉลากได้จังหวัดอุตรดิตถ์
 - 2.2 เขตการศึกษาที่ 8 ประกอบด้วยจังหวัดพะเยา เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง น่าน และจังหวัดแพร่ จับฉลากได้จังหวัดเชียงใหม่
3. ในจังหวัดที่สุ่มได้ แบ่งโรงเรียนออกเป็น 3 ประเภท คือ โรงเรียนประจำจังหวัด โรงเรียนประจำอำเภอ และโรงเรียนราษฎร์
4. ในโรงเรียนแต่ละประเภท นำรายชื่อโรงเรียนมาจับฉลากให้ได้ครบทั้ง 3 ประเภท

5. ในแต่ละโรงเรียนสุ่มตัวอย่างจากนักเรียนชายและนักเรียนหญิงในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ให้มีจำนวนใกล้เคียงกัน โดยสุ่มห้องเรียนให้กระจายตามแผนการเรียน ซึ่งสามารถเขียนตารางรายละเอียดได้ดังนี้

ตารางแสดงกลุ่มตัวอย่าง จำแนก เพศ ระดับชั้น และแหล่งที่มา

จังหวัดที่สุ่มได้	ประเภทของโรงเรียน	รายชื่อโรงเรียน	จำนวนนักเรียน			
			ม.3		ม.6	
			ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
อุตรดิตถ์ เขตการศึกษา 7	ร.ร.ประจำจังหวัด	อุตรดิตถ์ครุณี	-	150	21	102
	ร.ร.ประจำอำเภอลับแล	ลับแลพิทยาคม	42	81	74	51
	ร.ร.ราษฎร	เปี่ยมเมธีวิทยาลัย	18	14	5	19
เชียงใหม่ เขตการศึกษา 8	ร.ร.ประจำจังหวัด	ยุพราชนิเวศวิทยาลัย	123	-	41	41
	ร.ร.ประจำอำเภอสันกำแพง	สันกำแพง	23	97	23	63
	ร.ร.ราษฎร	ปรีณิสรอเนก	70	-	66	59
รวมจำนวนนักเรียน			276	342	230	335
			618		565	

จำนวนนักเรียนโรงเรียนรัฐบาลประจำจังหวัด	478 คน
จำนวนนักเรียนโรงเรียนรัฐบาลประจำอำเภอ	454 คน
จำนวนนักเรียนโรงเรียนราษฎร	251 คน
รวมจำนวนนักเรียน	1,183 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสำรวจความสนใจในอาชีพที่คณะผู้วิจัยร่วมมือกันสร้างขึ้นแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

- ตอนที่ 1 สอบถามรายละเอียดส่วนตัวเกี่ยวกับตัวนักเรียน และสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน
- ตอนที่ 2 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับบิดามารดาของนักเรียน เพื่อทราบระดับการศึกษาอาชีพ และรายได้ของบิดามารดา
- ตอนที่ 3 สอบถามความสนใจในอาชีพ ประกอบด้วยรายชื่ออาชีพต่าง ๆ แบ่งเป็น 7 ประเภท ตามการจัดประเภทมาตรฐานอาชีพของกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย โดยให้นักเรียนระบุถึงอาชีพที่นักเรียนสนใจ 3 อันดับ และให้บอกถึงลักษณะงานและความรู้ความสามารถที่ใช้ในอาชีพที่นักเรียนสนใจเป็นอันดับ 1 เพื่อตรวจสอบว่านักเรียนเข้าใจอาชีพที่นักเรียนสนใจหรือไม่ พร้อมทั้งให้บอกเหตุผลที่นักเรียนสนใจอาชีพนั้น ๆ

ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความสนใจในอาชีพ มีดังนี้

1. สร้างแบบสอบถามปลายเปิด ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย โรงเรียนวัดนวลนรดิศ และโรงเรียนอุตรดิตถ์ตรุณี จำนวน 529 คน ตอบ โดยให้นักเรียนระบุอาชีพที่นักเรียนสนใจ 5 อันดับ พร้อมทั้งให้นักเรียนอธิบายเหตุผลที่สนใจอาชีพนั้น ๆ
2. นำข้อมูลที่ได้ผ่านการคัดเลือกมาแจกแจงความถี่ของอาชีพที่นักเรียนสนใจ เลือกเฉพาะอาชีพที่มีความถี่ตั้งแต่ 10 ขึ้นไป รวบรวมเป็นรายชื่ออาชีพที่นักเรียนสนใจ และนำรายชื่ออาชีพที่ได้มาจัดประเภทของอาชีพตามเกณฑ์การจัดประเภทมาตรฐานอาชีพของกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2512 และเพิ่มเติมรายชื่ออาชีพบางอาชีพให้เหมาะสมกับนักเรียนในแต่ละภาค
3. รวบรวมเหตุผลที่นักเรียนสนใจอาชีพต่าง ๆ แล้วทำออกมาเป็นรายการเหตุผลของความสนใจในอาชีพ

4. นำแบบสอบถามความสนใจในอาชีพที่สร้างขึ้นนี้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร ยงกิตติกุล รองศาสตราจารย์สุภาพรรณ โคตรจรัส รองศาสตราจารย์วัชร ทรัพย์มี แห่งภาคจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำการตรวจสอบค่านเนื้อหา ถ้อยคำ รูปแบบ ตลอดจนการจัดประเภทอาชีพ ตามเกณฑ์ที่ได้ระบุไว้ นำแบบสอบถามนี้มาปรับปรุงแก้ไข เพื่อจัดทำเป็นรูปแบบที่จะนำไปทดลองใช้

การทดลองใช้เครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรีพุดผา จำนวน 50 คน โรงเรียนเทพศิรินทร์ และโรงเรียนสายปัญญา โรงเรียนละ 25 คน รวมทั้งสิ้น 100 คน เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของภาษา ถ้อยคำที่ใช้ และความชัดเจนของคำแนะนำในการใช้แบบสอบถามว่านักเรียนเข้าใจหรือไม่
2. นำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง จึงจัดพิมพ์และนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย

การรวบรวมข้อมูล

1. แจกแบบสอบถามให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง คนละ 1 ชุด
2. อธิบายวัตถุประสงค์ของการทำแบบสอบถาม และประโยชน์ที่จะได้รับ เพื่อให้เข้าใจความสำคัญของการวิจัยครั้งนี้และตั้งใจทำแบบสอบถาม
3. ผู้วิจัยอ่านคำสั่งและคำชี้แจงในการตอบแบบสอบถามให้นักเรียนฟัง โดยให้นักเรียนอ่านไปด้วย หากไม่เข้าใจ เปิดโอกาสให้ถามไต่ถามลงมือทำ
4. ให้นักเรียนตอบแบบสำรวจ ตอนที่ 1 และ 2 ยกเว้นข้อมูลสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลด้วยตนเองจากฝ่ายทะเบียนของโรงเรียน ส่วนข้อมูลรายได้ของบิดามารดา ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลด้วยตนเองจากทะเบียนสะสมของนักเรียนทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด
5. ให้นักเรียนอ่านคำชี้แจงในการตอบแบบสอบถามความสนใจในอาชีพ แล้วให้ระบุอาชีพที่นักเรียนสนใจ 3 อันดับ

6. ให้นักเรียนอธิบายลักษณะงานอาชีพที่นักเรียนสนใจ เป็นอันดับ 1 โดยตอบว่างานที่
ต้องทำในอาชีพนั้น ทำงานเกี่ยวกับอะไร ต้องใช้ความรู้ความสามารถด้านใด

7. ให้นักเรียนระบุเหตุผลในการเลือกอาชีพที่นักเรียนสนใจทั้ง 3 อันดับที่ได้เลือกไว้
แล้ว โดยพิจารณาเหตุผลในแบบสอบถามที่มี 26 ข้อความ ว่าตรงกับเหตุผลของนักเรียนหรือไม่
ถ้าตรงให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ให้ตรงกับข้อความเหตุผลและตรงกับช่องอันดับอาชีพที่นักเรียนสนใจ
เลือกได้อาชีพละไม่เกิน 3 เหตุผล ถ้าเหตุผลที่นักเรียนคิดไว้ไม่ตรงกับข้อความเหตุผลที่แสดงไว้
ในแบบสอบถามนี้ให้นักเรียนเขียนข้อความเหตุผลของตนเองลงในช่องว่างที่เว้นไว้ในข้อที่ 27

วิธีคัดกระทำข้อมูล

1. นำแบบสอบถามที่ได้มาแยกเป็น 2 ชุด ตามระดับชั้น คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
1 ชุด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 1 ชุด

2. นำข้อมูลแต่ละชุดมาแจกแจงความถี่ตามความสนใจในอาชีพของนักเรียนในอันดับ
1 2 และ 3 โดยแยกตามตัวแปร

2.1 เพศชายและเพศหญิง

2.2 อาชีพของบิดา

2.3 อาชีพของมารดา

2.4 ระดับการศึกษาของบิดามารดา

2.5 ระดับรายได้ของบิดามารดา

2.6 ระดับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน

3. เฉพาะความสนใจในอาชีพอันดับ 1 พิจารณาเฉพาะอาชีพที่มีความถี่สูงสุด 5
อันดับแรก จำแนกตามเหตุผลของความสนใจในอาชีพนั้น ๆ

4. เฉพาะความสนใจในอาชีพอันดับ 1 ตรวจสอบคำตอบของลักษณะงานที่ทำ และความรู้
ความสามารถในการทำงาน โดยใช้เกณฑ์จากหนังสือการจัดมาตรฐานอาชีพของกรมแรงงาน
(กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย 2512) ถ้าตอบไม่ตรง ไม่ถูกให้คะแนน 0 ตอบถูก 1 ลักษณะ
ให้ 1 คะแนน ตอบสมบูรณ์มากกว่า 1 ลักษณะขึ้นไป ให้ 2 คะแนน ตัวอย่าง เช่น อาชีพที่
นักเรียนสนใจ เป็นอันดับ 1 ได้แก่ อาชีพแพทย์

การตรวจคำตอบจะพิจารณาตามค่านิยามแสดงลักษณะงานของอาชีพแพทย์จากหนังสือ
มาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย) ของกรมแรงงาน หน้า 71 ระบุลักษณะงานอาชีพแพทย์ไว้ดังนี้

0-61 แพทย์

ผู้ปฏิบัติงานอาชีพในหน่วยนี้ ได้แก่ ผู้วินิจฉัยโรค สั่งยา และให้การรักษาทางอายุรกรรม
และศัลยกรรมในความผิดปกติที่เกิดขึ้นกับร่างกายและจิตใจของมนุษย์ ทำการวิจัยปัญหาทางแพทย์
และปฏิบัติงานที่ต้องใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์การแพทย์ รวมถึงการตรวจร่างกาย การวินิจฉัย
โรค การสั่งยา การผ่าตัดเล็ก และการรักษาอาการบาดเจ็บ โรค และอาการผิดปกติต่าง ๆ ทำ
การผ่าตัดใหญ่และผ่าตัดเล็กชนิดต่าง ๆ เพื่อรักษาอาการบาดเจ็บ โรค หรือความผิดปกติ; ทำ
งานเฉพาะการให้คำแนะนำและการรักษาทางยาหรือทางผ่าตัดเกี่ยวกับโรคหรือความผิดปกติ
เฉพาะอย่าง; ตรวจคนโรคและความผิดปกติต่าง ๆ ของมนุษย์ เพื่อทราบลักษณะแก่นแท้สมุฏฐาน
อาการแสดงและผลของโรค และความผิดปกติอื่น ๆ และช่วยกำหนดวิธีการรักษา; ตรวจร่างกาย
มนุษย์หรือวัตถุจากร่างกายมนุษย์หรือวัตถุพยานอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับทางการแพทย์ เพื่อค้นหาและ
ชั้นสูตรเหตุของความผิดปกติในร่างกาย; ทำงานอื่น ๆ ที่ต้องใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์การแพทย์

การตอบของนักเรียน

อาชีพที่นักเรียนสนใจ เป็นอันดับ 1 ได้แก่ แพทย์

งานที่ต้องทำ คือ รักษาคนไข้ (ตอบถูก 1 ลักษณะ ให้ 1 คะแนน)

งานที่ต้องทำ คือ วินิจฉัยโรค ให้การรักษา สั่งยา (ตอบถูกมากกว่า 1 ลักษณะ ให้
2 คะแนน)

งานที่ต้องทำคือ ปรุงยา (ไม่ถูกต้อง ให้ 0 คะแนน)

ใช้ความรู้ความสามารถ ทางวิทยาศาสตร์การแพทย์ (ตอบถูก 1 ลักษณะให้ 1 คะแนน)

ใช้ความรู้ความสามารถ ต้องรู้เกี่ยวกับทฤษฎีต่าง ๆ ด้านการแพทย์ และต้องจบชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 6 แล้วสอบเข้ามหาวิทยาลัย คณะแพทยศาสตร์
(ดี ตอบถูกมากกว่า 1 ลักษณะ ให้ 2 คะแนน)

ใช้ความรู้ความสามารถ ต้องใจกล้า ไม่กลัวเลือด (ไม่ถูกต้อง ให้ 0 คะแนน)

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ

1. หาค่าร้อยละของจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่สนใจในอาชีพต่าง ๆ จำแนกตามตัวแปรดังนี้

1.1 เพศของนักเรียน

1.2 อาชีพของบิดา

1.3 อาชีพของมารดา

1.4 ระดับการศึกษาของบิดามารดา

1.5 ระดับรายได้ของบิดามารดา

1.6 ระดับสัมฤทธิผลทางการเรียนของนักเรียน

2. หาค่าร้อยละของเหตุผลของความสนใจในอาชีพอันดับ 1 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำแนกตามอาชีพที่นักเรียนสนใจมากที่สุด 5 อันดับแรก

3. หาค่าร้อยละของความรู้ความเข้าใจในลักษณะงาน และความรู้ความสามารถที่ใช้ในอาชีพของความสนใจในอาชีพอันดับ 1 จำแนกตามระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6